

Van wie ben jij er een?

Christus Triumfator kerk zondag 23 januari 2022

Lezing: Lucas 3: 21-38

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

KOMEN

- Welkom
- Aanvangslied 'Die chaos schiep te mensenland' (Lied 322)
- Moment van Stilte
- Bemoediging en groet
- Psalm van de zondag Psalm 67: 1
- Kyriegebed
- Glorialied 'Uit Uw hemel zonder grenzen' (Lied 527: 1, 2 en 5)

WOORD

- Gebed bij de opening van Schriften
- Bijbellezing: Lucas 3: 21-38
- Lied: 'Die naar menselijke gewoonte' (Zangen van Zoeken en zien, 621)
- Preek

Vroeger lazen wij elke avond uit de bijbel na het avondeten aan tafel. Meestal gewoon een heel Bijbelboek van begin tot eind. Heel goed, want dan krijg je een beetje het hele plaatje voorgeschoteld. Het hele verhaal van Genesis, of van Kronieken, of van Lucas.

Maar op deze regel was één uitzondering. Zodra er een geslachtregister aan de beurt dreigde te komen, dan greep mijn vader onverbiddelijk in. "Sla dat maar over," zei hij dan, "want die stukken zijn niet te lezen. Wat zeggen ons al die namen nu eigenlijk?"

En zo werkt het ook al decennia in de kerk. Ik heb in 24 jaar nog nooit een geslachtsregister gelezen of laten lezen – petje af voor hoe Arjan het er vanaf bracht vandaag met al die moeilijke namen.

Waarom lezen we het dan vandaag?

Nou omdat mijn vader eigenlijk geen gelijk had. Wat zeggen al die namen ons nu eigenlijk? – zo zei hij. En dat is precies de vraag die we bij de geslachtsregisters moeten stellen. Ze gaan echt ergens over. En ze staan niet voor niets in de Bijbel. In Genesis 5 en 11, in I Kronieken 1 en 2, in Matteüs 1, en die van vandaag dus in Lucas 3.

De schrijvers van de bijbel doen dat met een reden. Je voorgeslacht zegt iets over wie jij bent. Je draagt de geschiedenis van je voorouders met je mee. De vraag "Van wie jij er eentje bent" – dat kleurt je. Dat zegt iets over je. Soms is dat een last. Als je ouders of je grootouders fout waren in de oorlog. Er zijn dorpen waar ze dat nog prima weten en ze dat ook aan jou, als nazaat, laten merken. Of als je vader een beroemdheid was in de politiek of in de sport, dan word je steeds met hem of haar vergeleken en probeer dan maar een uit die schaduw te stappen. In andere culturen speelt dat nog veel meer een rol. Je voorgeslacht tekent dan je leven.

Daarom geven zowel Matteüs als Lucas het voorgeslacht van Jezus weer. Omdat dat iets vertelt over wie Jezus is en waar hij vandaan komt. Jezus komt uit de lijn van koning David, Jezus is de laatste telg uit geslacht van Abraham. Jezus is de zoon van Adam de zoon van God – zo vertelt Lucas ons.

Jezus draagt de hele geschiedenis van het joodse volk, van de schepping en de roeping van Abraham, van de uittocht uit Egypte en de Gouden Eeuw onder koning David en Koning Salomo met zich mee, en zo ook de Babylonische ballingschap en de wederopbouw erna. Dat vertelt die stamboom – achter elke naam zit een verhaal.

	Matteüs	Lucas
77		God
76		Adam
75		Set
74		Enos
73		Kenan
72		Mahalalel
71		Jered
70		Henoeh
69		Metuselach
68		Lamech
67		Noach
66		Sem
65		Arpachsad
64		Kenan
63		Selach
62		Eber
61		Peleg
60		Reü
59		Serug
58		Nachor
57		Therach
56	Abraham	Abraham
55	Isaak	Isaak
54	Jakob	Jakob
53	Juda	Juda
52	Peres en Zerach	Peres
51	Chesron	Chesron
50	Aram	Admin / Arni
49	Amminadab	Amminadab
48	Nachson	Nachson
47	Salmon	Selach
46	Boaz	Boaz
45	Obed	Obed
44	Isaï	Isaï
43	David	David
42		Natan
41		Mattatta
40		Mennan
39		Melea

Maar er is wel iets aan de hand met die stamboom. Hij klopt niet. Hij volgt de lijn van Jozef, want Lucas schrijft over Jezus dat Hij “zoals algemeen werd aangenomen de zoon was van Jozef”. Wat bedoelt Lucas door nu weer mee? Maria was toch zwanger geworden van de heilige Geest, dat heeft Lucas toch in het eerste hoofdstuk van zijn boek vertelt? Dan moeten we toch de stamboom van God zelf hier zien, dan waren we met de zin “Jezus was de Zoon van God” klaar geweest, of anders had hij de stamboom van Maria kunnen weergeven. Nu blijkt *Jozef* uit de stam van Koning David te komen. Kennelijk tilt Lucas daar niet zo zwaar aan de biologische herkomst.

En als we dan deze stamboom bestuderen, dan klopt er nog veel meer niet.

Leg hem maar eens naast die van Matteüs. Er klopt maar weinig van.

Lucas gaat terug tot Adam. Matteüs begint bij Abraham, dat is een keuze. En van Abraham tot aan David lopen de stambomen gelijk op. 14 geslachten van Abraham tot David. Maar daarna is er niets meer hetzelfde. Matteüs heeft 28 generaties nodig om van Jezus naar David te komen, Lucas maar liefst 43! En de namen kloppen voor geen meter. Lucas en Matteüs volgen een eigen spoor vanaf David. Matteüs via Salomo, Lucas noemt Natan als voorouder van Jezus. En daarmee slaat Lucas af en is Jezus een nazaat van de derde zoon van David, Natan.

Dat is een keuze van Lucas. Zo worden alle latere ontspoorde koningen van Israël worden door Lucas gepasseerd. Een statement: Met dit foute koningschap heeft Jezus niets te maken. Pas bij Jozef komen ze weer op dezelfde naam uit.

Hier zie je het hele plaatje – een beetje veel voor een dia denk ik, als u belangstelling hebt stuur ik hem toe.

Er zijn allerlei theorieën om deze verschillen te verklaren. Dat Matteüs de lijn van de troonopvolging van de koningen volgt bijvoorbeeld. En Lucas de lijn van de echte afstamming. Of dat Matteüs de stamboom van Jozef weergeeft en Lucas die van Maria.

Allebei niet echt geloofwaardig want ook dan kloppen er dingen niet. We komen er niet uit.

38		Eljakim
37		Jonan
36		Josef
35		Juda
34		Simeon
33		Levi
32		Mattat
31		Jorim
30		Eliëzer
29		Jozua
28	David	Er
27	Salomo	Elmadan
26	Rechabeam	Kosam
25	Abia	Addi
24	Asaf	Melchi
23	Josasat	Neri
22	Joram	Sealtiël
21	Uzzia	Zerubbabel
20	Jotam	Resa
19	Achaz	Joanan
18	Hizkias	Joda
17	Manasses	Josech
16	Amos	Semeïn
15	Josia	Mattatias
14	Jechonia	Maät
13	Sealtiël	Naggäi
12	Zerubabel	Hesli
11	Abiud	Naüm
10	Eljakim	Amos
9	Azor	Mattatias
8	Sadok	Josef
7	Achim	Jannaï
6	Eliud	Melchi
5	Eleazar	Levi
4	Mattan	Mattat
3	Jakob	Eli
2	Jozef	Jozef
1	Jezus	Jezus

En de vraag is of dat erg is. Want wat willen Lucas en Matteüs ook al weer vertellen met deze stamboom? Precies - deze stamboom vertelt wie Jezus is wat hij zal worden in het leven dat voor hem ligt.

Deze beide stambomen vertellen daarom niet zozeer een genealogisch verhaal, ze vertellen een *theologisch* verhaal. De stambomen die mijn vader bij de dagelijkse lezing aan tafel zo graag oversloeg - die stambomen zijn een preek op zich. Stambomen in de bijbel zijn niet tot stand gekomen met genealogisch onderzoek in het Nationaal Archief hier even verderop bij de Koninklijke bibliotheek. Ze vertellen niet over je afkomst. Ze vertellen over je betekenis. *Wat vertegenwoordig je*. Het is niet een vraag naar het verleden, het zegt iets over de toekomst. Daarom verschillen de stambomen van Matteüs en Lucas zo. Ze vertellen een ander verhaal. Matteüs heeft zijn stamboom keurig in drie keer 14 geslachten ingedeeld. Van Abraham naar David is 14 generaties, van David naar de Babylonische ballingschap is 14 generaties en van de Babylonische ballingschap tot aan Jezus is veertien geslachten. Het geeft de drie fasen in de geschiedenis van Israël weer in keurige gelijke perioden. En nu met de komst van Jezus breekt er een nieuwe tijd aan.

Bij Lucas is het een monotone opsomming van 77 namen. Elf keer zeven generaties. En nu breekt de twaalfde periode aan. En dat twaalfde tijdvak in de Joodse geschiedenis is de heilstijd – en die staat nu op het punt om aan te breken, dat is wat Lucas ons vertelt met de 77 namen. Het Koninkrijk van God breekt nu aan!

Daar zit nog een kenmerkend verschil. Matteüs ziet in Jezus de zoon van David, de zoon van Abraham. Lucas heeft het over de zoon van Adam, de zoon van God. Lucas zet Jezus daarmee in een veel groter verband. Alle mensen van heel de wereld komen bij hem in beeld. Jezus is hier op deze aarde geboren voor alle kinderen van Adam. Voor iedereen.

Jezus is een tweede Adam, omdat hij het Goddelijke en het menselijke in zich verenigd. Geboren uit de maagd Maria en toch ook uit de stamboom van Jozef. Een mens als wij, maar zojuist bij zijn doop door Gods Geest aangeraakt, bevestigd. Hier begint iets nieuws.

Zonen en dochters van Adam zijn wij allemaal, en in Adam zijn wij allemaal kinderen van God. Deze stamboom vertelt dus van de goddelijke afkomst van Jezus en van zijn leven als mens tussen de mensen, en tegelijkertijd roept het ons allemaal op om als zonen en dochters van Adam te gaan leven. Om te beseffen dat het God zelf is die de levensadem in onze neus blaast. Zoals ooit bij Adam, en zojuist bij de doop van Jezus. Dat het God zelf is die we in en uit ademen bij elke ademtocht.

77 generaties na Adam kom er een nieuwe zoon van God, Jezus van Nazaret genaamd, die iets nieuws begint, een nieuwe schepping en die via Adam voor alle mensen op deze wereld betekenis heeft.

Tot op de dag van vandaag, tot aan u en jou en mij.

Saaï zo'n geslachtregister? Allesbehalve. Het is het Evangelie in een notendop.

Het vertelt het verhaal van de Joodse man Jezus, die de hele mensheid gaat verlossen. Het laat zien dat ook de kleine namen meetellen in de lijn van Jezus. Die tientallen onbekende namen, daar mag je ook je eigen naam in horen.

Gewoon, Geesje, Greet en Gerrit. Jan en alleman. Of beter gezegd: Arpachsad en alleman. Jobab en alleman. Nachor en alleman. En ook Tamar en Rachab en Batseba en Ruth en allevrouw.

Dit is wat Lucas met deze opsomming willen zeggen:

Zij was trouw,

en haar zoon was het ook,

en diens dochter koos het rechte pad,

en haar zoon deed wat goed was,

en zij bleef trouw...

De eerste toehoorders van deze geslachtsregisters vonden ze dus verre van saaï. Inspirerend juist: *God gebruikt gewone mensen*.

En hoe geef je te kennen dat *zomaar iemand* een rol speelt in het grote verlossingsverhaal?

Je schrijft zijn of haar naam op.

Zodat je hem kunt blijven gedenken.

Je dankt God voor haar.

En je belooft om jouw steentje bij te dragen en de traditie voort te zetten.

Die oproep gaat uit tot ons in deze 77 namen. Schaar je er bij. Wordt een klein takje aan de stamboom van Jezus.

Je kunt die namenlijsten overslaan,

je afvragen waarom ze niet weggelaten zijn,

ze uitpluizen om erachter te komen hoe betrouwbaar ze wel of niet zijn,

maar voor de eerste toehoorders en lezers waren deze lange lijsten – hoe langer hoe beter – een teken van hoop.

Jij hoort ook bij mij. Jij telt mee. Je bent een stekje van God in zijn rijk.

Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collecte

GAAN

- Slotlied 'God schenk ons de kracht' (Lied 418: 1 en 3)
- Zegen